CASTELLS CATALANS

SELVA DEL CAMP

Nom del castell: Selva del Camp
Data de construcció: XII
Municipi: Selva del Camp
Comarca: Baix Camp
Altitud: 246 m
Coordenades (Geogràfica - ETRS89)
E 1.135532 N 41.216367
Com arribar-hi: situat dins del nucli urbà de la Selva del Camp.

Castell de la Selva del Camp.

El Castell de la Selva, o castell del Paborde, és un castell situat a la part més septentrional del nucli històric de la Selva del Camp (Baix Camp). La seva construcció es remunta al segle XII i va ser residència del Paborde i posteriorment de l'Arquebisbe. Recentment restaurat i rehabilitat, Les restes del castell són utilitzades com a sala polivalent i centre d'interpretació i dinamitzador turístic, en el qual es realitzen exposicions temporals i tot tipus d'actes programats, i també s'hi troba l'exposició permanent «Més enllà del Castell». És un monument protegit com a bé cultural d'interès nacional.

Història

Des del 1194 la vila de la Selva del Camp i el castell estaven sota la jurisdicció del paborde que era una dignitat del capítol de Tarragona. Es coneixen inventaris del castell i també les dimensions del mateix, així com la funció de les diferents estances. El castell tenia un espai destinat a graner, que era el lloc de recollida dels fruits del delme i també disposava de grans cups de la verema. Era un punt de guaita i defensa, tenia presó i era la residència principal del paborde. La pabordia quedà suprimida el 1410 i les seves rendes quedaren distribuïdes entre els dignataris del capítol. L'any 1412, el domini directe sobre el castell i la vila de la Selva del Camp s'atribuía a l'arquebisbe que freqüentà menys el castell. Al final del segle XVI i al principi del segle XVII, amb la construcció de la nova església parroquial, bona part de l'antic castell va desaparèixer.

La senyoria de l'arquebisbe sobre la Selva del Camp durà fins a la desamortització del segle XIX. A partir de llavors el castell passà a tenir diverses funcions (escoles, caserna de la guàrdia civil). Extingides les senyories el segle XIX (desamortització), el castell passà a tenir diverses funcions (escoles, caserna de la guàrdia civil). L'Ajuntament, entrat el nou mil·lenni, va decidir tirar endavant un projecte ambiciós com era el de restituir el monument i donar-li una funció d'ús públic d'acord amb la seva identitat, un equipament cultural.

Descripció del castell

A l'extrem nord del raval de Vilanova es troba el castell. Gràcies a unes excavacions dutes a terme

Torre de les Clavagueres

Torre del Sol o de Baró.

l'any 1986 per Eva Subias es coneix l'estructura rectangular del segle XII, nucli originari del castell. Es van excavar tres habitacions més modernes, una de les quals se sobreposava a la torre-habitació del segle XII. En una s'hi van trobar enderrocs del segle XIX.

El castell de la Selva era, segons les restes conservades, d'una gran extensió. En el moment de la construcció de les muralles gòtiques, el castell passà a fortificar l'extrem de la zona closa rere muralles. Actualment, es pot veure sobretot un llarg pany de mur de la façana septentrional i un portal obert a sud-oest. A l'interior s'hi trobà, en les excavacions arqueològiques de 1986, uns murs que tancaven un espai rectangular de 20 m de llarg per 7 m d'ample i un gruix del mur d'1 m, Aquesta construcció original s'ha datat al segle XII.

A aquesta torre o castell primitiu s'hi afegiren, en el mateix segle i posteriors, moltes altres construccions, en especial el llarg mur esmentat, d'uns 35 m de longitud i situat 10,5 m més al nord de la torre-habitació primitiva. D'aquest llarg mur en surt una paret a l'est que enllaça amb l'edifici original i un mur a l'oest, de 24 m de longitud que acaba a l'extrem sud amb la porta d'accés. Més cap al sud trobem l'església de Sant Andreu, del segle XVI, la construcció de la qual representà segurament la destrucció de la part de migjorn del segon recinte del castell.

La façana més ben conservada d'aquest recinte exterior és la situada al nord. Té una alçada d'uns 6 m i, a la part oriental s'hi obren quatre finestres d'esqueixada doble força grans i fetes amb carreus ben tallats. La resta del mur és de pedres menys treballades, ben arrenglerades. Els caires de la façana són també fets amb carreus ben escairats. El mur perimetral exterior es dataria al segle XIII o fins i tot al s XIV, molt posterior al cos interior.

Descripció de les Muralles

L'anomenada primitivament *«Vila Constantina»* es coneix des de l'any 1149. La carta de poblament data del 1165 i fou atorgada per l'arquebisbe Hug de Cervelló. Probablement en aquesta època fou creada l'estructura urbanística medieval de la vila, força regular. L'eix principal era l'anomenat carrer Major, que va de nord-oest a sud-est. A l'extrem sud-est hi devia haver el portal del camí de Tarragona i a l'extrem contrari, el portal que menava a les muntanyes de Prades. De l'eix principal sortien, com en l'espina d'un peix, diversos laterals a banda i banda. Les referències documentals de les muralles, valls, torres i portals són molt abundants durant el segle XIII i la primera meitat del XIV.

Al segle XIII es creà el raval de la Vilanova i, arran de l'ordre del rei Pere III l'any 1363 de reforçar la vila, el conjunt de la vila closa original i el raval fou tancat rere unes muralles, segurament en part noves i en part herència de les primitives. En aquest moment es degueren construir les nombroses bestorres com les que encara es poden veure avui dia. En els inicis del segle XV la població de la Selva del Camp, totalment voltada de muralles, amb les corresponents torres de defensa quadrades, amb merlets, es trobava en disposició de fer front a un setge o un assalt. Hi havia també quatre portals principals: el Sobirà, o Portal d'Amunt i el Jussà, o Portal d'Avall en sentit nord-sud i els de Ponent i Llevant.

Les muralles van ser reformades a l'època de la guerra dels Segadors (1640 - 1652), i també amb posterioritat. Fins al segle XIX la vila conservà l'aspecte de plaça forta.

Extret de la Catalunya Romànica, vol. XXI El Tarragonès El Baix Camp L'Alt Camp El Priorat La Conca de Barberà. Barcelona: Enciclopèdia Catalana, 1992, p. 299, i del web: https://ca.wikipedia.org/wiki/Castell_de_la_Selva_del_Camp

Elena Fàbregas
Jordi Gironès

Novembre de 2014

Una de les torres de la muralla